

# עולם קטן

סיפור קצר מאת שגיא פלד

טלטולי הסירה גרמו לד"ר אולסי לתהות בינו לבין עצמו אם לא הגיע הזמן שיוותר המין האנושי על דרך התחבורה הזו.

הוא החליט שלא לשתף את האיש על מוט ההיגוי במחשבותיו. בין כה וכה הוא לא יכול היה להתגבר על תחרות הדציבלים בין המנוע המטרטר לבין הגלים המתנפצים על דפנות הסירה מבלי לקרוע מיתר קול או שניים, הוא הניח. איך קוראים למקצוע הזה, ימאי? הוא תהה. נהג? נהג סירות של מדענים נשכחים? מה יודע הנהג הזה על מי שמשלם לו את הכסף? ד"ר אולסי לא ידע בכמה כסף מדובר אבל הניח שזה לא מעט, שכן להוציא סירה לים ביום סוער מספיק כדי שהראדרים בחוף לא יבחינו בין גל-לדג-לסירת מנוע, צריך להיות דבר יקר. הוא קיווה שלד"ר מנדנגו תהיה איזו אח בוערת שם באי שלו, שמיכה עבה להתכסות בה, ושטיח צמרירי לשבת עליו. ואולי גם מרק.

הוא לא ידע באמת מי זה אותו ד"ר מנדנגו. ובכן, הרבה אנשים לא ידעו באמת מי זה אותו ד"ר מנדנגו. הוא ידע כמובן שהוא פיזיקאי מחונן וביולוג מחונן עוד יותר. הוא ידע שתגליותיו בנושאי התפתחות זנים עשו כותרות לפני שלושים שנים, ותמיכתו הפומבית בניסויים בבני אדם העניקו גוון שנוי במחלוקת לכותרות אלו. הוא רכש לא מעט ידע ביוגרפי על האיש, שכן מרגע שקיבל את המכתב, החל לנבור בראיונות ישנים ובמאמרים מעלי אבק על הבנאדם. הוא ידע לא מעט אודותיו, אבל הוא עדיין הרגיש שהוא לא יודע מי הוא.

ד"ר מנדנגו היה טיפוס מסתורי בתחומו. כמו מדענים אחרים בני דורו, הוא אהב לבלות בפאבים מעושנים ובכתבות שער במגזינים. שנים אלו היטיבו לכת עם המוחות הקודחים של תקופתו ומנדנגו הצעיר בהחלט ניצל זאת. הוא היה ידוע בתור אדם די פרוע בתחילת דרכו וכדרך קבע נתפס על ידי עין המצלמה מתרועע עם מוזיקאים, דוגמניות ושפים בינלאומיים. הייתה לו חיבה גדולה לאוכל, וכרסו הבולטת הודיעה על כך לעיני המתבונן מידי יום. דעותיו השנויות במחלוקת משכו עיתונאים כמו זבובים לאור, ולאנשי יחסי הציבור שלו הייתה עבודה רבה תמיד. בילויי הרבים לא תרמו לשקט הנפשי שלהם, אבל לא נראה שדבר זה מפריע למנדנגו יותר מדי. בשנים מאוחרות יותר החל קצב פרסום מאמריו להאט והוא נצפה פחות ופחות במועדונים חשוכים, עד שבאחד מהטקסים השנתיים ל'תגליות ואישים בעולם המדע', נקרא מנדנגו לבמה לקבלת פרס – ולא עלה. הסתבר שהוא לא הגיע לטקס ורק אז הבין העולם שאף אחד לא שמע ממנו כבר שנה. לאחר בירור קצר התגלה שמנדנגו ה-לא כל כך צעיר כבר- פיטר את אנשי היח"צ והשיווק שלו, ואחרי בירור קצר נוסף התגלה שאי אפשר להשיג את הבנאדם לראיון, או לקבלת הפרס. מנדנגו נעלם מהשטח.

רסיסי מים הוציאו את ד"ר אולסי ממחשבותיו והכריחו אותו לשפשף את עיניו, דבר שכמעט גרם לו לאבד שיווי משקל וליפול למים. צעקות נשמעו מכיוון הירכתיים, אבל המדען הצעיר לא הצליח לשמוע מה הן אומרות. הוא הניח שמהו לגבי ידיים על המעקה, אבל את זה הוא כבר למד בעצמו לפני רגע. הסירה המשיכה לחמוק בין הגלים הסוערים בהצלחה חלקית ובמהירות מדהימה. מטחי הגשם הכבדים מלמעלה התערבלו עם נתזי המים מלמטה ויצרו מסך טיפות זעירות שהפך את הצפייה בנוף הים לבלתי אפשרית. לא היה לד"ר אולסי שמץ של מושג אם הם קרובים בכלל לאי, וכמה זמן עוד ייקח העניין הזה, לכן הוא החליט - בלי הרבה ברירות אחרות - להמשיך להמתין.

הוא הופתע כשקיבל את המכתב. מכתב לא רשמי, ללא חותמות, מלווה בדיסק ובו נראה ד"ר מנדגו (בכבודו ובעצמו) משבח אותו על הישגיו ומזמין אותו למחקר משותף. מה שהרהר בו ד"ר אולסי ברגעים הראשונים לאחר הצפייה (החמישית) בוידאו היה המידע שמסר ד"ר מנדגו לגבי אותו מחקר משותף, או ליתר דיוק - היעדר כל מידע כזה. עמימות כלשהי אפפה את ההודעה, שעל אף שנמסרה בקול אגבי מפי מדען מזדקן, הכילה בתוכה מתח כשלהו. מתח שד"ר אולסי לא הצליח לעמוד בדיוק על דיוקו. עצם העובדה שמנדגו - אדם שנחשב לנחלת העבר - פנה דווקא אליו לפתע, כבר בה היה כדי לדרוך את גופו. המסתורין הוביל לסקרנות, וזו גברה על תחושת הזהירות שהתאפיין בה ד"ר אולסי בדרך כלל. הוא החליט לענות בחיוב להזמנה.

מאותו רגע קרו כמה דברים באופן מהיר דיו שד"ר אולסי לא קלט כמה בדיוק הם היו. טלפונים בשעות מוזרות עם אנשים שלא הכיר, שהייה במלון בעיירת נמל קטנה במשך שלושה ימים בתחושת חוסר ודאות נוראית, יציאה חפוזה לים ביום הסוער ביותר בחודשים האחרונים, אלה היו רק כמה מאותם כמה הדברים האלו.

רק בשעה האחרונה הוא גילה מדוע חיכה במשך שלושה ימים במלון, ואיפה הוא הולך להעביר את השבועות הקרובים במחקר.

ד"ר אולסי טעה לחשוב פעם או פעמיים בשעה זו שהוא רואה את האי, ודווקא כשהפסיק להמר בעיניו, רגעו פתאום המים. הסירה נכנסה לתעלה, שהתרחבה והתגלתה בעצם כשובר גלים. היא היטלטלה לעבר חוף הסלעים המשונן כמו עריסת תינוק המנסה להרדים את שוכנה. ד"ר אולסי תהה היכן תעגון הסירה, שכן החוף נראה פחות כמו חוף ויותר כמו מלכודת מוות סלעית. להפתעתו, בהתקרבתם אל מלכודת המוות הסלעית חמקה הסירה אל תעלה קטנה בין הסלעים שלא התרחבה לכדי שובר גלים, ונשארה תעלה. דקה וחשוכה. פנסים החלו להידלק משני הקירות בתיאום ככל שהתקרבה אליהם הסירה. הוכחה ראשונה לקיום חיים במקום הבלתי אפשרי למחייה הזה. מעניין אם זו בדיחה של ד"ר מנדגו, חשב לעצמו ד"ר אולסי; במקום בו לא הגיוני שיתקיימו חיים - להתמקם ולהתבצר. אולי מאין אמירה על התפתחות זנים. הסירה התפתלה עם התעלה וקולות השכשכוך שלה במים

הרדומים הדהדו מהקירות עוד פעם ועוד פעם. עד שלפתע השתנה ההד. השינוי משך את אוזנו של ד"ר אולסי והוא הסתכל הצידה. הוא גילה מפרץ קטנטן ובו פתח אל גרם מדרגות ישר ותלול המוביל מעלה. חבל עבה נזרק מכיוון הירכתיים אל עמוד אבן שיצא מהאדמה והסירה נעצרה בדיוק למרגלות הגרם. הנהג ירד בלי לומר מילה והושיט יד לד"ר אולסי, לעזור לו לרדת גם. ד"ר אולסי ירד וחיכה להמשך הוראות, אך הנהג הסתובב ועלה בסולם חזרה אל סירתו.

"אממ אהמ" כיחכך ד"ר אולסי.

"הוא מחכה לך למעלה, אדוני" אמר הנהג בחצי סיבוב תוך מחוות יד לכיוון המדרגות. החבל נמשך והסירה חזרה להיטלטל בהמשך התעלה. ד"ר אולסי נשאר לבדו, עם האור הקר של הפנסים, וגרם המדרגות הישר והתלול. הוא עלה במדרגות ושמח לגלות שהן יציבות, קשיחות ואמינות, שלא כמו כל מטר שעליו דרך בשעה האחרונה. התחושה המנחמת התחלפה מהר בחשש מה. מה מחכה לו בסוף הגרם הזה? איך יקבל אותו ד"ר מנדנגו? האם הוא פה? ומי הוא בעצם?

מספר השאלות שחלפו במוחו התחרה במספר המדרגות שעלה, עד שלפתע חדלו שאלותיו, וכמוהן המדרגות, והוא מצא את עצמו ניצב מול דלת עץ גדולה ועתיקה. הוא דפק. קול עמום נשמע מהצד השני וד"ר אולסי הימר שהקול הזה הזמין אותו להיכנס. הוא פתח את הדלת.

"הוואו ברוך הבא ברוך הבא! איך הייתה הדרך?" עט עליו דוקטור קשיש בידיים עטויות כפפות.

"אני רואה שנרטבת קצת" הוא אמר בלי לחכות לתשובה. "אין דבר, אין דבר, יש לנו פה כמה וכמה חלוקים, ואתה תמצא שמערכת החימום תוכננה בקפידה לתת תחושה הפוכה מזו שנותן מזג האוויר פה באי".

הוא אמר בבדיחות דעת זרק מגבת על ד"ר אולסי. המדען הזקן החל להתסובב בחדר בצעדים קטנים, מבטו מזגזג בין הרצפה למכשירים הרבים שזימזמו במעבדה. "חיכיתי לך, אתה מבין... הרבה הזמן. יותר זמן משידעת. אני ידעתי שיגיע השלב שאני אצטרך מישהו, שכל מה שאני עושה פה יתחיל לתת פרי. והנה אתה כאן!" הוא הסתכל על ד"ר אולסי בחיוך מגושם. "אוי! סליחה אני לא פגשתי אף אחד רציני כבר כמה זמן, אני קצת מתרגש. מה שלומך, איך הייתה הדרך?"

"כן, טוב, נעים מאוד לפגוש אותך דוקטור" אמר ד"ר אולסי כבתשובה לשאלה אחרת. "תקרא לי פשוט מנדנגו, אנחנו הולכים להזיע כאן ביחד בשבועות ואולי אפילו החודשים הקרובים. בוא נהיה שווים" אמר בחמימות ד"ר מנדנגו. "נעים לפגוש אותך... מנדנגו" חזר ד"ר אולסי והושיט יד מנומסת ללחיצה.

"אוי נו! בוא הנה!" רעם המדען הוטיק כמו חבר משכבר הימים וחיבק את ד"ר אולסי, להפתעתו הרבה, חיבוק מוחץ עצמות.

אין ספק שמנדנגו הזה שנגלה לעיניו של ד"ר אולסי לא היה אותו ד"ר מנדנגו שתיאר לעצמו בדמיונו. הוא תיאר לעצמו אדם... איך לומר – רציני יותר. ושמך יותר. לא היה זכר לכרס המפורסמת של הדוקטור המבריק, גם לא לניצוץ הציני בעיניים שתויות למחצה. עם זאת הוא נראה מלא סתירות; שקיות כבדות בעיניים עירניות, מבטים פזורים לכל החדר שננעצו מדי פעם בדיוק מפתיע בעיניו של ד"ר אולסי, חמימות קולו ומעבדתו לעומת הכפור הדוקרני שבחוץ.

"איך אתה מתרשם?" קטע מנדנגו את חוט מחשבתו.

"טוב... יש לי הרבה שאלות"

"אני משווה ומעלה" הוא אמר בחיוך של מישהו שלא רגיל לחברת אדם, "בוא נאכל ארוחת ערב, תשאל את השאלות שלך, ואני אענה ואספר לך עוד קצת".

ד"ר אולסי השאיר את המזוודות שלו במעבדה והם עברו לחדר סמוך בו היה מטבחון קטן, אח מפצצת, ושולחן. הוא התיישב בכבודות לצד השולחן והחל לחוש את סימני מסע היום שעבר עליו. מנדנגו הידס בצעד מהיר לכיוון השיש והוציא כמה דברים מהמקרר. הוא החל לחתוך סלט ותוך כדי פתח בדבריו:

"אז, אולסי נערי, אתה בטח עייף, רעב, וסקרן" הוא אמר בלי לחכות לאישור על דבריו והמשיך- "אני אנסה להתחיל למלא את משאלותיך הקטנות. עוד מעט נפתור גם את עניין הרעב. בינתיים, אני מניח שאתה תוהה לעצמך למה אני מתגורר פה? אולי אתה שואל גם, כמה זמן אני פה? איפה הייתי כל השנים? למה הכל כל כך סודי? וכדומה. אני צודק?" הוא הסתובב וחייך חיוך תמים.

"טוב, כן, בגדול. מי האיש הסיע אותי לפה? יש פה עוד אנשים?" שאל אולסי. "יש פה כל מיני אנשים. הם באים, הם הולכים ובעיקר- הם מניחים לי לנפשי. הם באים כשאני צריך משהו. אין להם באמת מושג מה אני עושה פה, מבחינתם פרשתי לפנסיה ואני מאוד קנאי לפרטיות שלי. כולם חתומים על חוזה סודיות כמובן, ומקבלים לא מעט על זה".

"אני בעצמי לא יודע מה אתה עושה פה" הזכיר אולסי.

"ובכן, נראה שכל עניין הסודיות עובד אם כך" הוא צחקק. "תכף נגיע לזה. אבל קדימה, יש לך עוד שאלות" הוא קבע בהחלטיות. הוא הסתובב לכיוון השולחן והניח עליו שתי צלחות קטנות ושתי כוסות. "סכו"ם" הוא אמר בפזיז דעת והסתובב לחטט במגירות.

"טוב, תמיד תהיתי.. דוקטור, כלומר, מנדנגו.. תמיד תהיתי לאן נעלמת. זאת אומרת, היית שנוי במחלוקת, אבל מעולם לא נראה שזה הפריע לך. עד שפתאום-

"כן כן, טוב, הנחתי שנתחיל מזה" הוא אמר והניח שני מזלגות על השולחן.

"אתה שמעת על ד"ר מלינקי?" הוא שאל וחזר אל השיש.

"מלינקי? נדמה לי שלא" ענה אולסי.

"זה כי דאגו שלא תשמע עליו".

"דאגו?"

"יש כל מיני אנשים מודאגים שם" זמזם מנדנגו. "ד"ר מלינקי היה פיזיקאי שהיה מרותק לתחום של התפתחות זנים. אתה עלול לטעות שהוא קיבל השראה ממני, אבל אני בעצמי יכול להעיד שההפך הוא הנכון. בתקופה שאני התעסקתי עם בילויים, הוא התעסק עם החיים עצמם. הוא ניסה לפתח... איך לומר... טוב, חיים... ד"ר מנדנגו עצר את מלאכתו והחל להרהר במילותיו האחרונות. "חיים כמו שאנחנו חיים, רק בגודל מיקרוסקופי. הוא לא פירסם את ממצאיו בשום מקום, והסיבה היחידה שידעתי מזה היא שהתכתבתי איתו לעתים תכופות. הערצתי אותו, אתה מבין? הייתי אחד האנשים המפורסמים ביותר בעולם, ואני אומר אחד ה- רק בגלל שלימדו אותי שצריך להיות צנוע. אבל הוא היה הדבר האמיתי. הוא היה מבריק, והוא ניסה לעשות משהו שיקפיץ את האנושות כולה כמה שלבים קדימה".

מנדנגו עצר את חיתוך הסלט ואת דיבורו והתנדוד בהיסח דעת בין שתי רגליו במשך כמה רגעים, עד שרחש מהמחבת תפס את תשומת ליבו. הוא הוציא את הביצים והעביר אותן לצלחות, הביא איתו את קערת הסלט והתיישב לשולחן. "מים" הוא אמר בפיזור דעת וקם. הוא חזר אחרי רגע עם קנקן מים קרירים והתיישב שוב, מבטו נעוץ בד"ר אולסי הממתין.

"כן... איפה הייתי?" הוא שאל בקלילות פתאומית.

"ד"ר מלינקי. מבריק" ניסה אולסי לדקור את זכרונו באופן כירורגי.

"כן, כן... ובכן, הלכתי ונהייתי די מעורב במחקר שלו. לא הכרתי את כל הפרטים אבל הוא שיתף אותי כמה שהיה יכול. במרוצת השנים, הוא הלך ושיתף פחות, והתחלתי לקבל את הרושם שהוא מנסה להרחיק אותי מהעניין. הדבר הזה עצבן אותי. חשבתי שאנחנו חברים, שאנחנו עוסקים במחקר הזה מטעמים של אהבת המדע, לא אינטרסים. התכוונתי להתעמת איתו בעניין ושלחתי לו מכתב בנושא. הוא לא ענה לי וזה הציק לי. ככה לחתוך אותי מהפרויקט המשותף? אז הגעתי אליו הביתה. הדלת היתה פתוחה. מצאתי אותו שוכב בתוך שלולית של דם".

מנדנגו נעצר. הוא החל לאכול מהביצים כאילו לא סיפר את מה שסיפר. אולסי, שמצא את הביצים דווקא די טעימות, נרתע כעת מהאוכל ובהה בדוקטור הבולס מולו בציפייה להמשך. לבסוף חדל מנדנגו לאכול, ניגב את פיו והמשיך:

"יש כל מיני אנשים מודאגים שם, אולסי נערי, והתגליות של ד"ר מלינקי הדאיגו אותם".

"הן היו מדאיגות?"

"הן היו נהדרות! אבל מאותו רגע הבנתי שני דברים: יש עוד אנשים שיודעים על התגליות האלו, והם חלוקים בעניין נהדרותן. בהתחלה ניסיתי לחזור למחקרים שלי, אבל מהר מאוד הבנתי שאני מושקע מדי במחקר של ד"ר מלינקי. לא עניין אותי שום דבר אחד. התחלתי

לנסות להתחקות אחרי הצעדים שלו, כמה שיכולתי, אבל איך לומר... קיבלתי את התחושה שלא רוצים שזה מה שאני אעשה. בדיעבד אני מבין שהסיבה היחידה שלא העלימו אותי אז הייתה הפרופיל הציבורי הבולט שלי. אבל התחלתי לחשוש".

"למה התגליות האלו משכו אש בצורה כזאת עד כדי כך שהתנקשו בחייו של ד"ר מלינקי?"  
"כסף, אני מניח".

"אתה לא יודע?"

"איך אני אדע? אני בעצמי ירדתי למחתרת. תראה איפה אנחנו נמצאים! אני לא יודע מי אלה אותם אנשים, אבל אני יודע שהם לא רוצים את הפיתוח הזה. פוליטיקאים... אינטרסים... לך תבין".

"אוקיי... אז ירדת למחתרת..." אמר אולסי כמנסה לחבר את הנקודות ולגם מכוס המים שלו. "כן, כלומר, לא מיד. חייתי חיים טובים. אהבתי לבלות. אבל מאז שראיתי מה אפשר לעשות עם התגליות של ד"ר מלינקי, לא יכולתי להוציא את העניין מהראש. ככל שהעמקתי במחקר, כך גברו האיומיים האלמוניים, עד שהבנתי שאני צריך להיעלם לפני שמעלימים אותי. השתמשתי במשאבים שלי ומצאתי את האי הזה. שילמתי הרבה כסף... הרבה מאוד כסף... כדי לבנות את המעבדה שהייתי צריך כאן, יחד עם תשתית מתאימה, ושוחד מסוים לכל עוסק בדבר".

"ואז יצרת קשר איתי, למה?"

"הא!" פלט מנדנגו מפיו יחד עם קצת חתיכות ביצה "לקח זמן עד שהייתי צריך עוד מישהו! אני לא יודע מה חשבת, נערי, אבל אני נמצא פה שש או שבע שנים. מאבדים קצת את תחושת הזמן במקום הזה".

"שבע שנים? אוה... מלמל אולסי ובהה בתקרה, מחפש משמעות למספר הזה.

"ולפני חודש אם אני לא טועה, פניתי אלייך. למה, זה מה שאתה שואל. טוב, סיימת לאכול?"  
שאל מנדנגו פתאום.

"אהמ.. כן, כן, תודה".

"אז בוא. אני אראה לך על מה אני עובד. ואז נדבר על החלק שלך בזה".

הם השאירו את הצלחות על השולחן וחזרו אל המעבדה. רעש הזמזום נשמע שוב באוזניו של ד"ר אולסי כשנכנסו לחדר ומבטו סרק בשנית את המעבדה העמוסה לעייפה במכשירים השונים. הם הילכו באיטיות בחדר הגדול בזמן שמנדנגו הצביע על מכשירים והסביר לו על אופן פעולתם, ולמה הם פועלים כך, וכמה זמן הם פועלים כך, ואיפה יוצרו. הוא סיפר לו על התשתיות במתקן, והשירותים העומדים לרשותם. הוא הראה לו מקרר מלא בדוגמיות מנויילנות, מסודרות שורות שורות על המדפים עם פתקים מודבקים עליהם. לבסוף הוא הצביע על קופסה שחורה קטנה במרכז החדר שעמדה על כן מתכת דק. רק אז שם לב ד"ר אולסי שהזמזום מהקופסה הזאת חד יותר משאר המכשירים.

"זה. זה הדבר. זה היום והלילה שלי, בשביל זה אני פה" הוא אמר ולפתע נשמע רציני מאוד.  
"מה זה?" התקרב אולסי בזהירות.

"אין לך מה להתקרב, זה לא יתרום להבנה שלך את זה. בתוך הקופסה הזאת, תאמין או לא,  
יש כוכב שלם".

"למה אתה מתכוון?" שאל אולסי בפנים סתומות.

"זה השיפור לרעיון של ד"ר מלינקי. זאת ההברקה שלי. הוא מצא דרך לשחזר את הדנ"א  
האבולוציוני של בני האדם, ולהתחיל אותו מראשית ההיסטוריה, יש מאין. הוא התחיל עם זה,  
אבל לא ידע לאן זה יכול להוביל. לי היה רעיון אחר לגבי זה, וכך התחילה השותפות בינינו  
להירקם".

"אני לא בטוח שאני מבין, אבל זה נשמע לי קשור בניסויים בבני אדם" אמר אולסי בחצי  
שאלה – חצי ביקורת.

"כן, כן, כולם תמיד היו מאוד אקספרסיביים בעניין הניסויים בבני אדם. בלי ניסויים כאלו לא  
היינו מגיעים להבנות שהגענו אליהן. בכל מקרה, מה שד"ר מלינקי גילה היה – במילים  
פשוטות – איך ליצור מחדש את מה שבני אדם היו פעם, לפני שהם היו בכלל משהו, בצורה  
מיקרוסקופית. ביחד תיכננו כדור קטן שיכיל בתוכו את אותם נתונים שקיימים בכדור שלנו.  
מן כדור ארץ קטן שבו נתחיל ציוויליזציה חדשה, בגודל מיקרוסקופי".  
"זה נשמע... מוזר".

"מוזר? מוזר?! כמובן שזה מוזר! בחיים שלך לא שמעת על כזה דבר. זה מדהים, זה מה שזה!"  
"אוקיי, סליחה דוקטור, תמשיך בבקשה" התנצל במהירות ד"ר אולסי.

"מאז שמלינקי הגאוני נרצח ואני הגעתי לכאן, עשיתי כמה שיפורים משמעותיים בעולם  
הקטן". מנדנגו התקרב אל שורת מחשבים שניצבה לא רחוק מהקופסה השחורה והחל  
לסרוק בעיניו את הקוד על המסך. "ייצבתי את התנאים האטמוספריים ודאגתי שיציאה  
מהכוכב הזה תהיה בלתי אפשרית, בדיוק כמו אצלנו – בכוכב האב".

"יציאה? איזו יציאה? יש שם את תחילת הדנ"א של האנושות. מדובר בחיידקים, במקרה  
הטוב" אמר אולסי.

"הם כבר לא חיידקים" חייך מנדנגו חיוך מטריד "הדבר השני הגדול שעשיתי פה הוא.. איך  
לומר... ובכן- הזמן בעולם הקטן עובר יותר מהר מאשר כאן אצלנו".

"כמה יותר מהר?"

"תסתכל על המסך בעצמך ותראה" פינה לו מנדנגו דרך.

"לעזאזל... זה.. זה לא ייאמן" נדהם אולסי מכמות האפסים במספר שהראה לו המדען  
המתלהב.

"מהיר אה? היצורים שעד לפני כמה שנים היו תחילת תחילתם של החיים עצמם, כבר גילו  
את האש. והנה מגיעה הסיבה שאני צריך אותך כאן איתי".

"כך?" ניסה אולסי לשמור על קור רוח מסוים לנוכח המידע שקיבל והמידע שהרגיש שהוא הולך לקבל.

"אני צריך היסטוריון. בשבועות הקרובים הציוויליזציה הזאת הולכת לעבור, מבחינה התפתחותית, את הזמן שבו אנו חיים כרגע. אני צריך מישהו צעיר עם מוח חד, שיתעד את התפתחות הציוויליזציה הזאת ובעיקר – את ההתפתחות שמעבר למה שאנחנו מכירים" אמר מנדגו ושתק, בידיעה שדבריו צריכים רגע להיקלט.

"המטרה פה, בכל הסיפור הזה-" הוא המשיך כעבור כמה רגעים "היא לתעד אותם, את יצירי האנושות הזו אחרי שהם עברו אותנו, טכנולוגית הכוונה, וללמוד. ללמוד מהם. יצרתי כאן ציוויליזציה שהולכת לעקוף אותנו ביום מן הימים ואנחנו יכולים להרוויח מזה. אנחנו – אתה! תתעד אותם ונשתמש במה שהם מלמדים אותנו. נהפך מבוראים – לתלמידים, ונביא לעולם שלנו קידמה שלא חלמו עליה כאן מעולם".

מנדגו שתק ונעץ באולסי מבט מלווה בחיוך מנצח.

"זה נשמע מדהים... דוקטור" אמר לבסוף אולסי מוכה התדהמה. מנדגו חשד שמא גוון של חשש כלשהו הצטרף לקולו, אך הניח שמדובר בעייפות מהיום הארוך. הוא הראה לאולסי את חדרו, העניק לו מצעים נקיים ועזב אותו לחדש את כוחותיו. רגע לפני שפרש אולסי לשינה מוכת חלומות הוא נזכר בחטף שרצה מרק לפני כמה שעות, ומיד נרדם.

בשבועות הבאים עבדו מנדגו ואולסי ימים ארוכים על תיעוד הציוויליזציה המיקרוסקופית. את הנתונים על המתרחש בתוך הכדור הזעיר הם תירגמו מתוך שורות הקוד האינסופיות במחשב, שחילק לקטגוריות את המידע על כל דבר שקרה בו. האנושות המיניאטורית שהלכה והתפתחה בכדור החלה להתחלק למדינות וערים. מלחמות שהתלקחו בנושאים לא ברורים גבו מחיר של כמה ימים בהתפתחות הציוויליזציה אבל באופן כללי המגמה הייתה של קידמה. המדענים המרוגשים חזו בתזוזת יבשות ובנפילת אימפריות על בסיס יומי והתיעוד הפך להיות להתמכרות של ממש עבור ד"ר אולסי הצעיר. הוא לא דמיין לעצמו את ההיסטוריה נפרשת כך לפניו בצורה כל כך מוחשית ושקד שעות רבות בצפייה מהופנטת בשורות הקוד של המחשב. מנדגו הזקן הוציא מידי פעם דוגמיות של האטמוספירה מהכוכב הקטן כדי לבדוק שהתנאים לא משתנים והלחץ נשאר כמו שהוא. את הדוגמיות הוא שמר במקרר המעבדה. בשבועות אלה למדו ד"ר מנדגו וד"ר אולסי להכיר זה את זה קצת יותר לעומק. אולסי נחשף לגאונותו של מנדגו ולהלך המחשבה המקורי ופורץ הדרך שלו, בעוד שמנדגו הוקסם מהאנליטיות של ד"ר אולסי והקפדנות שלו ברישום ההיסטוריה המתגלה לפניו. ד"ר אולסי ייעל את הקיטלוג האוטומטי של מידע שביצע המחשב והצליח לעקוב ביתר דיוק אחר אירועים פעוטים יותר שקרו בכוכב הקטן. החל בטקסי החלפת מנהיגים, עד לתליית כביסה בחצרות בתים. שליטתו בקוד והבחנתו בפרטים הקטנים בו הלכה ונהייתה



טבעית יותר ויותר. מנדננו ואולסי התרגשו כהוגן כאשר חזו בתגליות מדעיות קורות מתחת לאפם. יום בו קמו שני המדענים לגלות שהאנושות המיקרוסקופית עשתה בלילה כיברת דרך מדעית, כבר הסתמן כיום שהתחיל טוב. מנדננו המשיך ללמד את אולסי על המכשירים השונים במעבדה ועל דרך השימוש בהם, למקרה שירצה לקחת דגימות. הוא עבר איתו על לוח החירום ובו בקרי רמות לחץ והרכב אוויר ומנגנוני חירום שונים, ובעיקר על מתג החיים – מתג קטן למראה, נעול בניצרה אדומה שהורדה שלו תביא את הקץ על העולם הקטן. ד"ר מנדננו טען שבכל מערך ניסויי מורכב צריך שיהיה כפתור אחד פשוט שחודל את הכל, לכל מקרה שלא יהיה. ד"ר אולסי נאלץ להסכים.

לאורך הזמן, הכיר ד"ר אולסי את המעבדה ואת ההתנהלות בה והיא נהייתה לו לבית. מנדננו לא היה צריך עוד לבקר את עבודתו של עמיתו החדש והם נהנו מעבודה חופשית, כל אחד בזמנו שלו. בימים הם היו עובדים בשקט במעבדה ובערב נפגשים בחדר האוכל ומחליפים רשמים ותהיות מהיום הארוך ליד האח הבוערת, עם כוס יין בידיהם. ד"ר אולסי נהנה מחברתו של המדען הנערץ עליו, שהתגלה כאיש נעים לשיחה, אם כי מפוזר למדי. אולי בגלל השהות הארוכה שלו במקום הזה לבד לפני בואו של אולסי. ואז קרה הדבר.

ד"ר אולסי התעורר באחד הלילות כאשר חשב שדמיין קולות דיבור מהמעבדה. לקח לו רגע לזהות שמדובר בקולו של ד"ר מנדננו, אבל הוא לא הצליח לשמוע קול נוסף. חשש מה התגנב במעלה עורפו. עם מי הוא יכול לדבר שם? הוא חשב לעצמו. לאחר רגע קט של התלבטות, הוא לבש את כותנתו, נעל נעליים ויצא מהחדר לכיוון המעבדה. בהתקרבו לחדר גברו קולות הדיבור. הוא ניסה להטות אוזן, לשמוע על מה מדברים, אך הוא לא הצליח להבין כלום. הוא שמע את קולו של ד"ר מנדננו בלבד. הוא פתח את דלת העץ הגדולה ומצא אותו רוכן לבדו מעל מסך המחשב וממלמל דברים לא ברורים בלהט. "דוקטור?" הוא שאל בהירות.

ד"ר מנדננו הסתובב אל ד"ר אולסי בפליאה, ואז חיך. הוא עצר לרגע את שטף דיבורו ופנה אליו:

"אולס..אולסי... בוא..בוא, בוא!" הוא נזדעק פתאום "אתה חייב לראות את זה! אני מנסה לקרוא יותר לעומק... אנ- אני... תראה!" הוא משך בזרועו של אולסי וקירב אותו אל מסך המחשב.

"הם... עברו אותנו?" ניסה להבין אולסי "הם עקפו אותנו בלילה? מה השנה אצלם?" "הם הדביקו אולסי! הם עקפו אותנו בזמן שישנת! אני הייתי עוד כאן, הכנתי דברים למחר, ואז פתאום ראיתי את השורות האלה. הם עקפו אותנו! שבועות לפני שציפינו שזה יקרה!" "איך? כלומר, מה... מה קרה?" שאל אולסי מבולבל. "הכל..." ענה ד"ר מנדננו באופן מעורפל וחזר להביט בשורות הקוד.

"חישבנו במדויק את הזמנים... אתה חושב... אתה חושב שההתפתחות שלהם סתמה מההתפתחות שלנו? משהו היה שונה?"

"אולסי! אולסי נערי! הכל היה שונה! החל מההרכבים של האדמה שעליה הם גידלו ירקות, ועד מי ניצח במלחמה זו או אחרת. הם נעו במסלול דומה לשלנו אבל כנראה הם גילו משהו. גילו משהו! משהו שאנחנו לא מכירים, משהו ששימש קרש קפיצה שלא היה כדוגמתו באנושות הזו. וגם כנראה לא אצלנו!" מנדגו חזר לדבר בקצב מהיר ולא מובן. ד"ר אולסי חש צביטה קטנה במקום בו היה אמור לחוש באותו להט שבער במנדגו. "זה... מדהים" הוא מצא את עצמו אומר.

"זה לא הכל".

"מה עוד?"

"הם בנו כוכב. כמונו... כמוהם! הם בנו כוכב קטן. הם כנראה מנסים גם לגלות טכנולוגיות חדשות דרך ציוויליזציה שתתקדם בציר זמן מהיר יותר! אנחנו לא היחידים שחשבו על זה!" אמר ד"ר מנדגו כאילו היה אולסי שותף לרעיון המקורי. "הם... בנו עולם קטן?" ניסה להבין ד"ר אולסי, "כלומר, אנחנו בנינו עולם קטן שהתפתח והגיע לרמת האינטליגנציה שלנו ובנה בעצמו עולם קטן נוסף?" הוא השתדל להדביק את פערי ההבנה.

"מדויק אולסי נערי" חיך מנדגו חיוך מלא שיניים.

"והזמן בכדור החדש הזה נע במהירות גבוהה יותר מהזמן בכדור שאנחנו יצרנו?"

"שאנחנו בראנו! אכן, אכן" צחק ד"ר מנדגו.

"דוקטור..."

"זה לא מדהים? לדעת שאנחנו לא לבד. לדעת שקידמה גדולה בדרך?"

"דוקטור..."

"בבקשה, תקרא לי מנדגו, אולסי נערי!"

"מנדגו תחשוב בהיגיון לעזאזל!" התפרץ ד"ר אולסי. חיוכו של מנדגו המופתע השתבלל חזרה לכיוון סנטרו והוא בהה בעמיתו הצעיר בפליאה.

"מה זאת אומרת, אולסי נערי? איך אני לא חושב בהיגיון?" הוא שאל נפגע.

"הם הדביקו אותנו, הם עברו אותנו מבחינה טכנולוגית, או אינטליגנטית, או – אנחנו אפילו לא יודעים איך! אנחנו לא מבינים מה הם יודעים יותר מאיתנו..."

"זה הזמן לחקור אולסי!" רעם מנדגו "בשביל זה אנחנו כאן לעזאזל!"

"זה בדיוק מה שמפחיד אותי" המשיך אולסי במהירות "שאנחנו לא מבינים מה הם יודעים יותר מאיתנו.. אני... אני.."

"אתה מפחד מהם?" שאל מנדגו רגוע.

"אם לא מהם אז מאלה שהם יוצרים! תבין... " סידר ד"ר אולסי את מחשבותיו: "הם בנו כדור קטן - עולם קטן, כמו שאנחנו בנינו, שציר הזמן בו רץ במהירות גבוהה יותר מאצלם, כלומר - גבוהה בהרבה הרבה יותר מאשר אצלנו. מתפתחת אצלם ברגעים אלה ציוויליזציה שכבר גילתה את האש, הקימה והפילה אימפריות, ועושה את דרכה בדקות אלה לחציית הגבול הטכנולוגי שייאפשר לה ליצור עוד עולם קטן ו-!"

"זה נהדר אולסי! עוד שותפים לדרך!" צהל ד"ר מנדנגו.

"איך אתה יודע שהם שותפים? אתה יודע מה? אולי הם כן. אבל מה עם הציוויליזציה בעולם הקטן שהם יצרו? גם הם רק ירצו קדימה והתפתחות טכנולוגית? ומה לגבי הציוויליזציה הבאה שאלה יבראו? מתי יגיע העולם שיצור עולם שיצור עולם שיחליט לצאת מהגבולות שהתנו לו?"

"אולסי-"

"חכה, מנדנגו. אני מתחיל להבין שלא חשבת על זה עד הסוף. לצערי, רק עכשיו אני מתחיל להבין את זה. אולי... אולי אני מבין למה ניסו לעצור את מלינקי בתחילת הדרך-"  
"אל תהפוך את העור שלך עכשיו אולסי..." נהם מנדנגו בנימה מאיימת.

"מה יקרה כשאחד העולמות הקטנים האלה יפתח הבנה שהוא נשלט על ידי עולם אחר?"  
המשיך אולסי, לא מאוים. "זה קורה בדקות האלה שאנחנו מדברים. קצב התפתחות הציוויליזציות החדשות עולה אקספוננציאלית, אני לא צריך להסביר לך את זה. רוב הסיכויים - כל הסיכויים! - הם שבמוקדם או במאוחר תקום ציוויליזציה שאפתנית ועוצמתית מספיק כדי לפלוש לכוכב האב שבנה אותה, ואז לכוכב האב הבא, וכן הלאה וכן הלאה עד להשמדה או שיעבוד או מה שזה לא יהיה שיבוא עלינו!"

"אולסי!"

"ומה שזה לא יהיה, זה קורה ברגעים אלו, וזה מגיע במהירות שאנחנו לא יכולים אפילו לדמיין!" הוא צעק. ד"ר אולסי התנשף כמו אחרי מרדף. הוא חיפש ניצוץ של הבנה בעיניו של המדען הזקן, אבל זה מיאן לפגוש את עיניו ומבטו הושלך אל הרצפה, שפתיו משתרבות כמו ילד קטן, מנסות לדבר.

"זה... זה בכל מקרה מאוחר מדי... אולסי נערי".

"על מה אתה מדבר?! תוריד את מתג החיים! תוריד את המתג על כל הפרויקט המטורף הזה לפני שאנחנו עושים נזק בלתי הפיך. תקריס את האטמוספירה לתוך עצמה! תשתמש במנגנוני החירום! מה לעזאזל מאוחר מדי?!" צווח ד"ר אולסי בייאוש.

"ניסיתי" פלט ד"ר מנדנגו וחזר לשתוק.

בשתיקה שחלקו השניים ניסה ד"ר אולסי לנתח את משמעות התשובה הקצרה הזו בכמה אופנים עד שקצרה רוחו. הוא פנה אל הלוח הראשי והתכוון להוריד את המתג. הוא ראה רגע לפני שעשה זאת את הניצרה האדומה, הפתוחה זה מכבר - מיטלטלת ליד המתג. הוא לחץ.

שום דבר לא קרה. אותו זמזום קבוע וחד של חיים מיקרוסקופיים המשיך להישמע מהקופסה השחורה.

"ניסיתי אולסי... המחשבות האלה עברו גם אצלי בראש, וניסיתי לחדול את העולם הקטן. אני חושש ש... הם התעלו עלינו. אם לא הם, אז האנושות הבאה שהם יצרו. מישהו. מישהו התעלה עלינו, והוא יודע עלינו, והוא יודע גם שניסינו להשמיד אותו".

"למה... למה לא אמרת לי." מלמל אולסי ברעד.

"מה הטעם. אי אפשר לעשות כלום. רציתי להעמיד פנים שאלה חדשות טובות. אולי הם כבר כאן ואנחנו אפילו לא יודעים את זה. הם פרצו למחשב, הם שינו את התוכנה, אין לנו איך לחדול אותם".

"מנדנגו... מנדנגו!" אמר ד"ר אולסי בקול מקפיא דם "בטח יש עוד משהו. בטח יש משהו שאנחנו יכולי-"

ואז כבו כל האורות.

רחש המכשירים פסק באחת. המתקן כולו התכסה בעלטה. למשך דקה ארוכה לא נשמע ולו צליל אחד באי הסלעי, ואז נדלקו כל אורות המעבדה. כל האורות בחדרים, בחדר האוכל, בתעלה. רעשי המכשירים יכלו להחריש אוזניים, אם היו בסביבה אוזניים לשמוע אותם. ד"ר מנדנגו וד"ר אולסי נעלמו כלא היו, זמזום החיים מהקופסה השחורה נשמע בקולו המחריד מעל הכל.